

בדרכו

מרבן של כל בני הגולה
מרן שר התורה שליט"א

אמונה

גיליון קי"ט
פר' ויצא תשפ"ב

בדרכו נלך

מהנעשה והנשמע בקודש פנימה בשבוע האחרון

***

בקודש פנימה נערך כינוס מרגש, קביעת שיעור בהלכות שביעית לילדי בית הספר 'שובו', במרכז הכינוס הובא ברכת רבינו לילדים והאברכים הלומדים והעוסקים לברכה והצלחה בכל מעשיהם, חבר נשיאות שובו הפוסק הגאון ר' יהודה אריה דינר פתח בלימוד הלכות שביעית מתוך ספר רבינו, והזכיר את הקרבה המיוחדת שזוכים רשת שובו לקבל מרבנו הגדול, עוד נשאו דברים במעמד חתדב"ג הגר"י קולדצקי חבר נשיאות הרשת שעמד בתור"ד כי זוכים אנו כעת להוסיף עוד נדבך ועוד קומה במפעל הגדול הזה כתקנתו של מור"ח מרן רבנו שליט"א, רומ"מ כנסת ישראל הגר"י קניג עמד בדבריו בגודל הזכות לשהות במעונו של בעל ה'דרך אמונה', והזכות הגדולה שזכו התלמידים והאברכים להגות וללמוד את תורת רבנו שליט"א בקביעות, מנכ"ל שובו הרב חיים מיכאל גוטרמן נשא דברי סיום והודה לרבינו על הזכות לחסות לאורו, בסיום המעמד זכו ילדי שובו לברכה אישית מרבינו, ולאחמ"כ התברכו חברי הנהלת רשת שובו מנכ"ל הרשת הרב גוטרמן ויו"ר שובו אנגליה הרב דוד בלאקמן, וראשי הכוללים של כנסת ישראל להצלחה במפעל האדיר לקירוב ילדי ישראל לאבינו שבשמיים.

ביום רביעי רבן של ישראל יצא להשתתף במעמד סיום הש"ס מחזור תשפ"א והתחלת הש"ס מחזור תשפ"ב ע"י מאות אברכי רשת כוללי ש"ס אידן, שבנשיאות הגאון ר' אברהם הלוי אייזען, במרכז המעמד הובא דבר רבן ישראל ע"י תלמידו המובהק הגאון ר' ישראל מאיר דרוק ראש מוסדות תפארת ישראל, במעמד השתתפו עוד, מרן ר"י פוניבז' הגרב"ד פוברסקי, הגר"א גרבוז ר"י ארחות תורה, הגר"ש קניבסקי בנו חביבו של רבינו. האדמו"ר מצאנז, האדמו"ר מבויאן, ועוד רבנים רבים ואישי ציבור ומאות האברכים מסיימי הש"ס.

רבן של ישראל יצא להשתתף בשמחת נישואי בן מקורבו המחנך הרב סנדר פרייזלר שליט"א, החתן הרב אברהם יעקב נ"ו.
כאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ: הגאון ר' ישראל מאיר דרוק ראש מוסדות תפארת ישראל נכנס לרבן של ישראל וסיפר על הגזירות הקשות שמעבירה הממשלה הנוכחית על האברכים ומשפחות ברוכות ילדים, רבינו הכריע לו כי יגדיל את סכום המלגה החודשית לאברכים.

נכתב ע"י הגאון ר' יששכר ברוך גולדנטל מרבני המערכת
אחד היה אברהם - דברי זיכרון ליום השלושים לפטירת הגאון הגדול רבי אברהם ארלנגר זצוק"ל

לרגל ל' יום מסילוקו של אחד המיוחד מגדולי מעתיקי השמועה, ומרביץ תורה ומוסר בספריו ובישיבות הקדו' והיכלי התורה, בהוד דמותו הזוהרת המקיפה כתקופאי קמאי, ומאידך ענוות חן והתבטלות, בפרט בפני רבותינו גדולי הדור, שקדן עצום ונורא, לילות כימים, בורח מן הכבוד והתהילה, ורק מוכן לבוא ולעורר מדם נפשו, על שקידת התורה, ועל תיקון המידות, ויר"ש ויראת חטא, שהיה דוגמא בבחינת ס"ת חי, של כל אלו, ה"ה הגאון הגדול והאדיר בעל ה'ברכת אברהם' ר"א ארלנגר זצוק"ל, מר"י קול תורה, וג"כ בישיבות קמניץ ובריסק.
הנה למרות שגדל בבריסק, הלך בבחורות ג"כ לקבל ולשאול ממרנא החזו"א זללה"ה, ע"י ברכת אברהם (פסחים נ"א ב), ששם שאל שגר בחו"ל ובא ללמוד בארה"ק, אי ינהוג כחומרי מקום שבא שם שמניחים תפילין בחוה"מ, כהרמ"א (סי' ל"א ב) וכאן בא"י נהגו כתלמידי הגר"א והמחבר וכהזהר דאין ללבוש, וכ"כ רבינו שליט"א (שונה הלכות דין ג), (וע"ע דעת נוטה ח"ג תפילין מעמ' רי"ב) ועיי"ש בברכת אברהם שהחזו"א פסק שלא יניח דאין מנהג במקום הלכה (ע"י בזה מג"א סי' תצ"ג סק"ו) ופר"ח (סי' תצ"ו ס"ק ט"ז) ואכמ"ל.

אמר לי נכדו שליט"א שהיה אצלו בסוכות שנה לפני פטירתו [בזמן הקורונה], וא"ל הנכד שעוסק כעת בסוגיות בסוטה, מיד א"ל תלמד בינחל איתן' של מרן שה"ת רבינו שיבדלט"א, ואמר זה רבינו הגר"ח הוציא בצעירותו, וכבר כולל את כל מרחבי התורה, בעומק אורך ורוחב, וכ"ש ספרי מרן שליט"א 'דרך אמונה', כ'משנה ברורה' על כל זרעים, שהוא פלא הדור, וא"ל הנכד שכל ספרי רבינו היו משומשים על ידו.

ובגיל שבעים אמר ימי שנותינו שבעים שנה, ואז הוציא על מסכתות שלא למדו בישיבה, ומאז פרש מהגדת שיעורים יומיים, רק בא והשפיע והתפלל בישיבה, או בביהמ"ד אחר, והיו באים לראות עבודת התפילה שלו כמונה מעות מתוך יר"ש, ודביקות עצומה ונפלאה, ואמר שדמות מרן רבינו שה"ת שליט"א עומדת נגד עיניו, שבספריו וכתביו ותשובותיו לכל בית ישראל, מרביץ תורה בזה לאלפים ורבבות, וכן למרות שבגיל כזה קשה להוציא ספרים בפרט שהיה כותב מאד ברור (כידוע שזכה שהרבה רה"י היו מכינים השיעור עפ"י בספרו ברכת אברהם, מה שלא זכו רבים וטובים, וכמו שהעיד מרן ראש הישיבה הגרי"ג א שליט"א) על כל מסכתות הקשות כעירובין וכו' אמר שכתב קצת ועוד קצת, עד שקובץ על יד ירבה.

זכינו לכ"ו כמנין שם הוי"ה, ספרו ברכת אברהם על הש"ס, חוץ מעל התנ"ך ויהדות והשקפה ויר"ש ותפילה, שג"כ זכינו שנחקק לדורות מה שענה במכתבי הדרכה ומה שדיבר במקהלות בכינוס ראשי הישיבות, וכדו', וביאורים לספרי מוסר היסודיים, שערי תשובה ומסילת ישרים.
וסיפר לן נכדו איך שהיה מתאר כמה נצרך כח התפילה והיה חוזר שמרנא הקה"י זצוק"ל, אמר קודם סילוקו שעדיין מתפלל בכל יום על רבינו שיבדלט"א, והוא בן יחיד לו שכבר היה מפורסם בספריו וכת"ח עצום ונורא, וא"כ כמה צריכים להתפלל תמיד לסייעתא דשמיא בתורה שלנו וילדינו, וצאצאינו, וג"כ שפעם זוגתו תליט"א היתה צריכה לעבור ניתוח, ונודע לו שרבינו שיבדלט"א בירושלים סנדק, רץ אחרי המכונת, והתכופף לבקש ברכה, אמר שמרן רבינו שליט"א לומד לשמה ולכן ברכתו מתקיימים.

ידוע שהתעסק בכל חלקי התורה, וג"כ בחלק הנסתר שהיה מגיע הגה"צ רש"ד פינקוס זצ"ל ללמוד באהבת שלו' היו לומדים חברותא, והיה דבק בד' מתוך התורה, שהיה חולם בלילות הסוגיות שעוסק, ובזמן המועדים על מצוות המועדים, ובענוהו בספר שהו"ל את מה שלא עסקו בישיבה, כתב שנעזר למשל בס' מנחת אריאל, ומפרגן למחבר שהיה צעיר בכ"כ הרבה שנים, מתוך האמת והאמונה שהיה בו, וכבר עשו לו מסד גדול תלמידו הגדולים והאריכו בעובדות והנהגות שתקצר היריעה הכיל. ת.נ.צ.ב.ה.

נח לשמים ונח לבריות – שלושים יום לפטירת הגאון הצדיק רבי נח הפץ זצ"ל

ביום שני הקרוב ימלאו שלושים יום לפטירת האי חסיד וצדיק, הגה"צ ר' נח הפץ זצוק"ל, נח לשמיים ונח לבריות כפי שקרא עליו רבינו, וזכה לקרבה והכיבות מרביתנו מצוקי ארץ זיע"א ויבדל"ה שליט"א, קשה לנסות להקיף במילים הקרבה והכבוד לו זכה מרבינו, עד כדי שאמר רבינו למקורביו: תודיעו לי שר' נח צריך להגיע, אני רוצה לפתוח לו הדלת, (כפי שסיפר במהלך השבעה יד ימינו של רבינו הרה"ג ר' ישעיהו אפשטיין שליט"א), מלאכה רבה היא, אך בכ"ז טעימה קטנה מהוד קדומים שעתה חסרנו כל זאת, מחויבים אנו למען יעמדו לימים רבים לזכרון האי צדיק. ידודתו עם מרן רבינו שליט"א נמשכה קרוב 65 שנה, וכפי שרבינו כתב עליו "רבי נח הוא ידידי מלפני הרבה שנים וגם היה מאוד מקורב לאבי זצוק"ל", ובמכתב תנחומין ששלח רבינו לבני המשפחה אחר סילוקו, הוסיף תוספת נדירה ומיוחדת: הגאון הצדיק רבי נח היה ידידי עשרות בשנים תלמיד חכם גדול וירא שמים מרבים. וכן כתב: שהלך לעולמו לעולם שכולו טוב.

כדי לעמוד ולהבין הקרבה והכבוד שזכה מרבינו, נתחיל מערש גידולו, הגר"צ הפץ נולד בשנת תרצ"ו להוריו הדגולים נדיבי עם רבי ישראל הפץ ורעייתו מרת רשקא לבית מובשוביץ, שעלו מרוסיה עם כל רבני בית מובשוביץ, הגר"צ אדלשטיין זצ"ל אביו של מרן ראש הישיבה הגר"ג אדלשטיין שליט"א, ורבי יצחק ברמן זצ"ל אביהם של ראש הישיבה הגה"ג רבי מרדכי שלמה ברמן זצוק"ל והגה"צ רבי חיים ברמן שליט"א, ומשפחות קרול מישקובסקי יעקבוביץ גרשוביץ בני משפחת מובשוביץ, ואביו דאג לכולם וביתו היה פתוח לרוחה.

לבית גדול זה נולד רבי נח זצ"ל, אביו היה הולך להיוועץ רבות במרנא החזו"א זצוק"ל, שכיבדו מאוד כיוון שהיה ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, ר' נח זצ"ל כילד התלווה לאביו בביקוריו אצל החזו"א וביקש מספר פעמים מהחזו"א ברכה ליראת שמים, והחזו"א ברכו: אתה תהיה ערליכער איד, וזכה שמה יותר מכל הברכות שבירכו באריכות ימים ובריאות, בבחרותו למד ר' נח בישיבת פונבז'ץ, ודבק בכל כוחו במרן המשגיח הגר"י לוינשטיין זצוק"ל, והמשגיח קירבו מאוד ומאוד שיבחו וקילמו שלא כדרכו כפי שהעיד התנו הגה"צ רבי ראובן גינזבורג זצוק"ל, וכשהמשגיח ראה גודל רצונו לעלות בדרכי היראה, אמר לו פעם המשגיח תדע לך שהסטיפלר הוא חכם מאוד בדרכי היראה ודרכים בעבודת השם ובכל, ונתדבק במרן הסטיפלר זיע"א, וכפי שהעיד הנפטר זצ"ל שזכה לשוחח שעות רבות עם מרן הסטיפלר בלימוד והרבה בעבודת השם, עד כדי שלפני פטירתו אמר הסטיפלר היה בליבי והוסיף ואני הייתי בליבו, ויהי לפלא.

וכך נמשך הקשר עם מרן הסטיפלר כאשר הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצוק"ל פתח ישיבה בחדרה בהמלצת ראשי הישיבה ומרן הסטיפלר היה הנפטר זצ"ל המגיד שיעור בשיעור ג', בני המשפחה מספרים שיש בידם מכתבים היאך שהסטיפלר דואג עבורו בחינוך העצמאי שהרבנית תוכל לעבוד בבני ברק ולא תצטרך לצאת לתל אביב.

ובזמן הגאון רבי מרדכי שלמה ברמן זצוק"ל בן דודו זצוק"ל התחיל לסייע בהדפסת כתבי רבני המשפחה לבית מובשוביץ, ובפרט כתבי הדוד רבי ישראל זצוק"ל ביקש ממרן רבינו שיבדל"ה שיקדיש כל יום שעה לסידור הכתבים ולפענחם ממקורות הש"ס, ניאות רבינו לעשות זאת בחברותא עם רבי נח זצוק"ל כל יום בצהרים לפני סדר ב' בכלל חזו"א, ופלפלו הרבה בסוגיות הש"ס, וכך התחיל קשר הדוק עם רבינו, ולאחר כמה שנים שהתחיל להקים עולה של תורה בעיה"ק צפת עקר עם בני משפחתו לעיה"ק צפת, ושם במסירות נפש כנגד פורקי עול טיחר את העיר צפת ממומאותיה, והיה לו למשיב נפש שמרן רבינו שליט"א היה מוגיע לצפת בימי בין הזמנים כמה שנים, והיו משוחחים ומשתעשעים זה עם זה.

לפני פטירתו שאלו א' מהנכדים ובנו הגר"מ שליט"א היאך יש לו הכח לסבול היסורים, וגילה לו סוד נפלא: פעם בשוחחי עם רבי חיים כשהיה בצפת גילה לי מה שליחותי בעולם, וזה היה סוד ביני לבינו וזה נתן לי הכח, ואחר פטירתי תמצאו מה כתבתי בזה.

אולם עם כל פעילותו יגע בתורה בכל כוחו, ושהרגיש שחסר לו שימוש תלמידי חכמים, נסע במשך שנים כל יום ראשון במיטה למרן פוה"ד הגר"ג קרליץ זצוק"ל ועשה שימוש אצלו כמה שעות והיכבו מאוד, והיו מדברים שעות בדברי הפוסקים ולאחמ"כ היה עולה לרכינו שליט"א, והיה מקבלו בידידות ובשמחה מופלגת ומשם חוזר לצפת עם מלוא הכוחות לפעול לקירוב בני ישראל, כשהרבנית נפטרה בתשס"ג, אמרו הבנים לרבינו שליט"א שכשנדוע לאבא שהאמא נפטרה בשבת אמר מיד בדמעות מה נמלצו לחיכי אמרתך מדבש לפי, זה ר"ת אלמן, והתחיל להתפלל: רבשע לקחת לי את אשת חיקי, תן לי אמרתך לחיבי, ורבינו מאוד התרגש מזה, ולאחר בדקה אמר: ר' נח האסט מכיון גיווען צום טאטן, ור' נח כיוון לאבא, כשאמא שלנו נפטרה, אבא הסטיפלר אמר לי בפטירתה חיים תדע תורה ברואיקט, תורה מרגיעה ומנחמת.

ומיד כשבוע פטירת הרבנית, הגאון רבי אליהו בורר שליט"א תלמידו ומקורבו של רבינו שליט"א, ייסד ישיבה גדולה לבחורים במבשרת ציון, ורבינו בירכו מאוד והמליץ בחום שהנפטר הגה"צ ר' נח יעמוד לצידו בראשות הישיבה ובניהולה הרוחני, ורבינו שליט"א אמר הוא ר' נח איז אנגעבנר – הוא מאוד מרומם, הוא ירומם את הבחורים ויהיה ברכה והצלחה ולא תצטרכו לקחת הלוואות לישיבה, ויהי לפלא היאך נתקיימה ברכתו מעל הטבע, ואז עקר לירושלים תוך כדי הוראת רבינו שימשוך לנסוע מירושלים לפעילותו בקירוב רחוקים לעיר עפולה ואמר ברוח קדשו שמה יהיה עוד עיר של תורה. ובשאר הערים בצפת וקרית שמונה יעמיד ממלאי מקום, וכך התחילה מסכת רצופה של הרבצת תורה כעשרים שנה בעיר הקודש ירושלים, וכן בישיבת היכל התורה בירושלים ואמר שיעורים על סדר הסוגיות בעיון רב, והעמיד התלמידים בדרכי היראה וקירבם בחיבות גדולה, ר' נח התבטא שלפני שהוא מדבר לתלמידים על 'ואהבת את ה' אלוקיך' מדבר על 'אוהב עמו ישראל'.

וכמה שמחה היה לרבינו שליט"א כשבא ר' נח עם תלמידיו לרבינו, ובעת שסיימו מסכתא היה מחלק רבינו לכל תלמיד לחיים ומזונות להראות חביבותו אליהם, ורבינו בענוותנותו היה מכבדו לומר שיחת חיווק תוך שאומר לרבי נח בזכותם אשמע חיווק, גם אני צריך חיווק, ובשנים האחרונות שנחלש היה בא בקביעות בליל פורים לשמח את רבינו והיו שרים ושמהים, וכן בהג הסוכות וכן בהג הפסח, קשה לתאר את השמחה של רבינו שליט"א שהיה מזהה מרגש לראות האיך רבינו שר ומוחה כף לכבודו ואח"כ היה מברכו, ומנגד על אף הידידות ר' נח התבטל כעפרא דארעא לרבינו ולא זזה ידו מתו"י בכל שאלה וענין, והיה עולה לרבינו בחיל ורעדה בכל גופו, וככה הינך את ב"ב, אשרי עין ראתה כל זאת.

ובשנים האחרונות בעידוד רבינו שליט"א שהמריצו מאד וציווה עליו להוציא ספריו חלון התיבה, וכל פעם שהיה נכנס אחד מבני ביתו שאל רבינו שליט"א מתי יוצא הספר, וכך אחר שגמר להוציא חלון התיבה על התורה והמועדים, זירז אותו רבינו להוציא עוד מכתביו ואמר לו צריכים כאלו ספרים, ר' נח הראה לו מה שכתב כל השנים הרבה מראי מקומות על כל עניני שבת וקדושה תורה ויראה לחיווק לעצמו, וכדוגמת אורחות יושר של רבינו שליט"א, ויש הרבה מדברי הזוהר עד האור החיים הקדוש, ואמר לו שידפים מיד, ורבינו נתן לו מיד שם לספר מצא הן כפי שמצוין בהקדמה, וכך נתקבלו הספרים מאוד, ובימי חוליו הורו גדולי ישראל לפרסם המאמרים מספרו לזכותו ונגרם חיווק גדול. ת.נ.צ.ב.ה.

הרב ש.י. חיים קניבסקי
שיכון חזון איש, בני ברק
27 מנחם סיון
מספר תמונת ארץ אשכנז יידי פאזן 2825 5 נח
מסר 275 ספר לילדון לילד אבולט
כחמטו אפרים לוי וזאת ס' ס' אבולט לילד סלוק' אפרים
ומאח אבולט
מקום יום אפרים זמן אפרים אפרים ירון יונתא
גבול
מאפר

